

دانشگاه مهندسی گروه برق

پایان نامه کارشناسی

گرایش: مهندسی برق قدرت

عنوان: هماهنگی رله‌های اضافه جریان با استفاده از الگوریتم زنگیک با درنظر گرفتن منحنی‌های متفاوت در یک

شبکه شعاعی

استاد راهنما: دکتر کاظم مظلومی

نگارش: فرزانه محمدی

فصل اول

۳ ..... حفاظت

۵ ..... رله جریان زیاد

۵ ..... قواعد هماهنگی تجهیزات حفاظتی

۷ ..... هماهنگی رله - رله

فصل دوم

۱۱ ..... روش های هماهنگی رله های جریان زیاد

۱۱ ..... مقدمه

۱۱ ..... روش های هماهنگی معمول

۱۲ ..... روش های هماهنگی بهینه

۱۳ ..... مزیت روش های هماهنگی بهینه

۱۴ ..... روش های ریاضی

۱۴ ..... الگوریتم سیمپلکس

۱۶ ..... روش سیمپلکس دو مرحله ای

۱۶ ..... الگوریتم سیمپلکس دو گان

۱۷ ..... الگوریتم بهینه سازی خطی با حذف تابع هدف

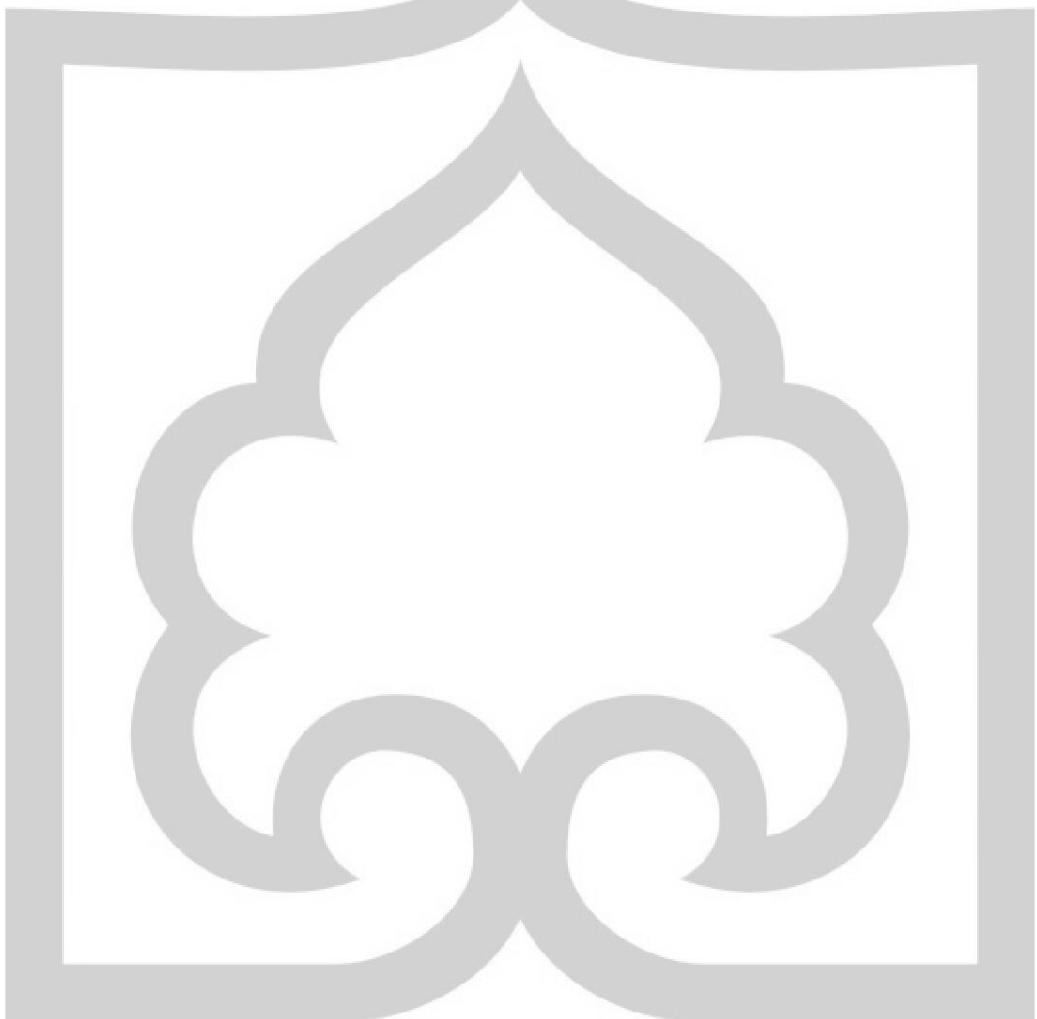
۲۰ ..... محدودیت های روش های بهینه سازی ریاضی

۲۰ ..... روش های هوشمند

۲۱	الگوریتم ژنتیک
۲۱	انتخاب مقادیر اولیه و کد کردن
۲۲	ارزیابی و محاسبه تابع هدف
۲۲	اعمال عملگرهای ژنتیکی
۲۲	مرحله انتخاب
۲۳	توقف الگوریتم ژنتیک
	فصل سوم
۲۵	روش های قبلی حفاظت
۲۶	مسئله عدم هماهنگی
۲۷	تابع هدف جدید
۲۸	در نظر گرفتن TSM گستته یا پیوسته
۲۸	گستته یا پیوسته بودن TSM
	فصل چهارم
۳۱	طرح پروژه
۳۱	مدل وا رینگتون
۳۳	تعیین محدوده عملکرد و تنظیم عناصر جریان زیاد
۳۴	جفت جریان های لازم در انجام عمل هماهنگی عناصر جریان زیاد
۳۶	مقادیر اولیه و مجھولات الگوریتم ژنتیک
۳۷	حل مسئله توسط الگوریتم ژنتیک

۳۸.....	فلوچارت الگوریتم
۴۰.....	الگوریتم کامپیوتری هماهنگی عناصر حفاظت با استفاده از الگوریتم زنتیک
۴۰.....	مقدمه
۴۰.....	خواندن اطلاعات شبکه
۴۲.....	محاسبه تنظیم جریانی
۴۲.....	محاسبه جریان های اتصال کوتاه
۴۳.....	تابع هدف الگوریتم زنتیک
۴۵.....	حل مسئله توسط الگوریتم زنتیک
۴۵.....	چاپ نتایج خروجی
.۴۶.....	اعمال برنامه کامپیوتری هماهنگی جریان زیادبر روی شبکه نمونه
۴۶.....	مقدمه
۴۶.....	اطلاعات شبکه
	فصل پنجم
۶۲.....	نتیجه گیری و پیشنهاد
۶۲.....	نتیجه گیری
۶۳.....	پیشنهاد برای انجام کارهای آینده
۶۵.....	مراجع

فصل اول

حافظت

در حفاظت سیستم های قدرت از تحلیل نتایج خطا شامل خطاهای سه فاز متعادل و خطاهای نامتعادل برای محاسبات جریان های خط او سایر پارامتر های مورد نیاز در شبکه استفاده می کنند اما قبل از آن لازم است تمهیداتی اندیشیده شود که در صورت بروز خطا در حداقل زمان ممکن قطع شود تا حداقل خسارت به سیستم وارد شود. سیستمی که پس از وقوع خط اسباب می شود حداقل قطعی برق در سیستم قدرت وجود داشته باشد و در عین حال حداقل خسارت به تجهیزات شبکه وارد شود حفاظت سیستم قدرت نام دارد.

به طور کلی وقوع خط انتایج زیانبار دزیل رادر پی دارد

۱- با عبور جریان های بزرگ غیرعادی از بخشی از شبکه تجهیزات بیش از حد گرم می شود.

۲- ولتاژ های سیستم خارج از میزان قابل قبول قرار می گیرد نتیجه اینکه ممکن است به تجهیزات خسارت وارد شود

۳- قسمت هایی از شبکه ممکن است سیستم سه فاز نامتعادل شود به این معنی که تجهیزات به طور صحیح نمی توانند کار کنند.

لذا به منظور رفع خطا لازم است سیستم های حفاظتی به کار رود.

اهداف اصلی در حفاظت عبارتند از به حداقل رساندن زمان خطا و به حداقل رساندن تعداد مصرف کنندگانی که تحت تأثیر خط اقرار گرفته اند. اهداف فرعی از حفاظت سیستم توزیع عبارتند از

۱- حذف سریع عواملی که خطر جانی دارند.

۲- حتی المقدور قسمتی از سیستم که بایستی خارج گردد، محدود شود.

۳- حفاظت وسایل برقی مشترکین

۴- حفاظت سیستم در مقابل قطب های ناخواسته و اختلالات.

۵- خارج کردن خطوط، ترانسفورماتورها و وسایل دیگر خط دار از مدار

سیستمهای توزیع هوایی دارای دونوع خطامی باشند. یکی خطاهای گذرا (غیر دائم) و دیگری خطاهای دائم.

بسته به نوع سیستم، تقریباً ۷۵٪ الی ۹۰٪ درصد از کل خطاهای دارای طبیعت غیر دائم می‌باشند. معمولاً خطاهای گذرا هنگامیکه سیستمهای یک فاز با فازهای دیگر یا با زمین (مانند درخت، پرنده‌گان و دیگر حیوانات، بادهای شدید، صاعقه و...) تماس پیدامی کنند پیش می‌آید. خطاهای گذرا با قطع مدار به اندازه زمانیکه باعث خاموش شدن قوس شود از بین می‌روند. در اینجا زمان خطابه حداقل می‌رسد و از ذوب بی مورد فیوز با استفاده از رله‌های آنی یا تریپ بسیار سریع و وصل مجدد بوسیله کلیدی که بارله کنترل می‌شود و با تریپ و وصل مجدد توسط وصل مجدد خودکار جلوگیری می‌گردد سرعت کلید، تنظیم رله و مشخصات وصل مجدد طوری انتخاب می‌شوند که خطاطار اقبل از آنکه باعث ذوب شدن فیوز گردد (نژدیکترین فیوز به سمت منبع) برطرف کند و گرنه خطای گذرا تبدیل به خطای دائم خواهد شد.

خطاهای دائم آنها بی هستند که نیاز به تعمیر توسط مسئولین به شکل‌های زیر دارند

۱- تعویض سیستمهای سوخته، فیوزهای ذوب شده و یا دیگر وسایل آسیب دیده

۲- جدا کردن شاخه‌های درخت از خط

۳- بستن دستی یک کلید یا یک وصل مجدد

در اینجا تعداد مشترکینی که تحت تأثیر خطاطار گرفته اند با انتخاب محل صحیح و نوع صحیح وسایل حفاظتی در فیوز اصلی (در محل جدا شدن هر شاخه از سیستم یا در نقاط بحرانی سیستم) به حداقل رسانیده می‌شوند. این تجربه باعث کاهش تعداد مشترکینی که تحت تأثیر خطاطار گرفته اند می‌شود و کمک می‌کند که خطاطار ابا محدود کردن ناحیه‌ای که شامل خطاهشده است برطرف کنیم. در حالت کلی تنها نقطه‌ای که در شبکه توزیع با فیوز حفاظت نمی‌شود فیدر اصلی و فیدر ارتباطی می‌باشد. در طرف مقابل اکثر خطاهای در یک شبکه زیرزمینی از نوع دائمی می‌باشند بنابراین روش حفاظتی دیگری جهت این شبکه‌ها بکار می‌رود. هرچند که تعداد خطاهای در یک شبکه زیرزمینی بسیار کمتر از تعداد خطاهای در یک سیستم هوایی است ولیکن چون خطاهای از نوع دائمی می‌باشند تعداد مشترکینی که تحت تأثیر خطاطار گرفته اند را افزایش می‌دهد. خطاهایی که در یک شبکه زیرزمینی بروز می‌کنند بوسیله نژدیکترین فیوز و یا فیوزهای جدا کننده برطرف می‌شوند.

معمولًا هر ترانس توزیع دارای یک فیوز می‌باشد. همچنین گذاشتن یک فیوز در اول هر انشعاب تجربه مفیدی است. فیوز می‌باشد که جریان بار مورد انتظار را تحمل کند و این فیوز می‌باشد با فیوز طرف بار ترانس و یا وسایل حفاظتی دیگر هماهنگ گردد. می‌توان فیوز هر انشعاب را آنقدر بزرگ گرفت که در صورت بروز خطای ابتدا فیوز

ترانس عمل کند. بعلاوه، فیوز انشعباب معمولاً برای حفاظت خطاهای تا انتهای شاخه گذاشته می‌شود. اگر این فیوز نتواند خطاهار ابرطرف کند آنگاه یک یا چند فیوز دیگر در شاخه نصب خواهد شد. یک وصل کننده مجدد یا کلید بارله وصل مجدد در پست جهت ایجاد حفاظت پشتیبان نصب می‌شود. این کلید خطاهای گذر ادر ناحیه حفاظتی خود را بر طرف می‌کند. در انتهای محدوده حفاظتی، حداقل جریان خطا که توسط محاسبه بدست می‌آید برابر است با حداقل جریانی که (بعنوان جریان حداقل راه انداز نامیده می‌شود) وصل کننده مجدد و یا کلید را به راه می‌اندازد. اما خطای پشت این ناحیه نمی‌تواند کلید یا وصل مجدد را به بیاندازد. بنابراین در این شرایط یک وصل کننده مجدد دوم با جریان راه انداز کمتر نصب می‌گردد. فاکتورهای اصلی که باعث انتخاب یک وصل کننده مجدد به جای یک کلید می‌گردد عبارتنداز هزینه‌های تجهیزات و هزینه نصب و قابلیت اطمینان. معمولاً یک وصل کننده مجدد هزینه‌ای کمتر از $1/3$ یک کلید دارد. اگرچه کلید دارای ظرفیت قطع بالاتری است ولیکن همیشه این خصوصیت مورد نیاز نیست. بنابراین بعضی از مهندسین متخصص توزیع ترجیح می‌دهند بعلت قابلیت انعطاف پیش روی وصل کننده‌های مجدد، از آنها به جای کلید استفاده گردد.

از جمله وسائل حفاظتی می‌توان به رله جریان زیاد اشاره کرد که در زیر در مورد آن توضیح داده شده است.

- رله جریان زیاد

از میان روش‌های حفاظتی موجود جهت حفاظت خطوط، حفاظت جریان زیاد بخارتر ارزانی و سادگی آن بسیار متداول است. بسته به نوع شبکه از نظر شعاعی یا حلقوی بودن آن و همینطور سطح ولتاژ، می‌توان از انواع مختلف این رله شامل رله جریان زیاد زمان ثابت، رله جریان زیاد بامشخصه معکوس، رله جریان زیاد آنی، رله جریان زیاد جهت دار، رله اتصال زمین و یا ترکیبی از آنها استفاده نمود. در شبکه ایران برای خطوط توزیع از رله‌های جریان زیاد بعنوان حفاظت اصلی و در خطوط فوق توزیع، این رله‌ها گاهی بعنوان حفاظت اصلی و گاهی بعنوان حفاظت پشتیبان استفاده شده است. در خطوط انتقال نیز که بخارتر حساسیتشان از رله دیستانس به عنوان حفاظت اصلی استفاده می‌شود، به دلیل احتمال وقوع خطاهای زمین با مقاومت قوس بالا و امکان دیده نشدن این خطاهای توسط رله دیستانس، از یک رله اتصال زمین برای حفاظت خط استفاده می‌کنند و تنظیم آن را طوری در نظر می‌گیرند که برای جریان خطای فاز به زمین حدود ۱۰٪ تا ۲۰٪ جریان نامی عمل کند.

قواعد هماهنگی تجهیزات حفاظتی

انتخاب تجهیزات حفاظتی جریان زیاد همراه با تنظیمهای زمان-جریان آنها در طول مدار توزیع جهت برطرف نمودن خطاهای خطوط و دیگر تجهیزات با توجه به ترتیب عملکرد از پیش تعیین شده را هماهنگی تجهیزات حفاظتی می‌نامند. زمانیکه دو وسیله حفاظتی ترتیب عملکرد خاصی برای رفع خطای مشخص داشته باشند به گونه‌ای که در عملکرد همدیگر تداخل نداشته باشند این دوراهماهنگ می‌گوییم. وسیله‌ای که تنظیم شده است تا ابتدا عمل کند را بعنوان حفاظت اصلی با اولیه می‌نامیم که زودتر وارد عمل می‌شود و معمولاً به خطانزدیکتر است. وسیله دیگر حفاظت پشتیبان را تامین می‌کند و زمانیکه حفاظت اولیه بکار نیفت وارد عمل می‌شود. هماهنگی مناسب مزیتهای زیر را دارد.

الف) گستره خطابابه حداقل رساندن مشترکینی که تحت تاثیر خطاقرار گرفته‌اند محدود می‌کند.

ب) قطعیهای ناشی از خطای گذار از بین می‌برد.

ج) محل خطاباً توجه به وسیله حفاظتی عمل کننده مشخص شود.

د) خطارادر کمترین زمان ممکن رفع می‌کند.

از آنجا که مسئله هماهنگی به تجربه و قضاوت انسانی و مشخصات وسایل حفاظتی مربوط می‌شود کارخانجات سازنده تجهیزات و طراحان سیستمهای حفاظتی شبکه‌های توزیع الکتریکی هر کدام نظریات و دیدگاههای خاص خود را راجع به نجوه تنظیم و هماهنگ نمودن وسایل حفاظتی دارند. برخی از سازنده‌گان برای تنظیم هماهنگ و مطمئن وسایل حفاظتی که تولید نموده‌اند جداولی ارائه می‌نمایند که در شرایط مختلف، اندازه تنظیمات و مقادیر نامی پیشنهادیشان را عرضه می‌کنند. بعلاوه روش‌هایی رانیز با مقایسه منحنی‌های TCC وسایل حفاظتی مختلف معرفی می‌نمایند. تکنیکهای دستی جهت هماهنگی توسط اکثر شرکتهای برق که دارای شبکه‌های توزیع کوچک یا ساده هستند و توسط تعداد محدودی از وسایل حفاظتی، حفاظت می‌شوند کاربرد زیادی دارند. اما برخی از شرکتهای برق از روش‌های استاندارد، جداول و یا وسایل کمکی دیگر که به مهندس توزیع و دیگر پرسنل در هماهنگ کردن کمک می‌کند استفاده می‌کنند و برخی از شرکتهای برق از روش‌های نیمه خودکار و یا برنامه‌های هماهنگی کامپیوتری که توسط سازنده‌گان تجهیزات و یا پرسنل خود شرکتهای تهیه شده‌اند، استفاده می‌کنند [1].

از آنجا که هماهنگی مجموعه، انتخاب وسایل حفاظتی و تنظیمهای آنها، بوجود آوردن فواصلی حفاظتی برای خطاهای گذرا و محدود کردن قطعی به حداقل ممکن در حالت دائم را شامل می‌شود، جهت هماهنگی تجهیزات حفاظتی در حالت کلی می‌باشد اطلاعات زیر جمع آوری گردد

۱) نقشه آرایش شبکه

۲) تعیین محل یا محلهای وسایل حفاظتی موجود

۳) منحنی‌های مشخصات زمان-جریان وسایل حفاظتی

۴) جریانهای بار (تحت شرایط عادی و اضطراری)

۵) جریانها و یا قدرت اتصال کوتاه (تحت شرایط حداقل و حد اکثر تولید) در هر نقطه که احتمالاً یک

وسیله حفاظتی نصب خواهد شد. معمولاً این اطلاعات همگی با هم قابل دسترس نیستند بنابراین می‌بایست از منابع متعدد تامین گردند. به عنوان مثال مشخصات زمان-جریان وسایل حفاظتی از سازندگان تامین می‌گردد، مقدار جریانهای بار و جریانهای خط از کامپیوتر توسط برنامه‌های پخش بار و اتصال کوتاه گرفته می‌شوند [2].

همچنین فاکتورهای دیگری که در هماهنگی وسایل حفاظتی مؤثرند وجود دارند مانند

۱) تفاوت بین مشخصات زمان-جریان و ترانسیهای سازنده

۲) تغییر شرایط بار تجهیزات

۳) درجه حرارت محیط

۴) تأثیر سیکل‌های وصل مجدد

در این جاتلاش شده حتی امکان نظریات مختلف بررسی شده و نهایتاً الگوریتم هماهنگی نسبتاً جامعی ارائه شود

[3]

۴-۱- هماهنگی رله-رله

برای عدم تداخل در عملکرد رله‌های اصلی و پشتیبان هنگام وقوع خطا، یک فاصله زمانی لازم بایستی بین زمان عملکرد رله‌های اصلی و پشتیبان وجود داشته باشد. در یک سیستم حفاظتی، زمان عملکرد رله بایستی بگونه‌ای

باشد که اولاً "این زمان آنقدر بزرگ باشد که به هنگام وقوع یک خطا، نزدیکترین کلید به محل خطا ابتدا قطع نماید. ثانیاً" آنقدر بزرگ نباشد که در صورت عدم عملکرد حفاظت اصلی حتی با قطع رله پشتیبان، سیستم آسیب جدی ببیند. این فاصله زمانی به عوامل زیربرستگی دارد [4]

الف) زمان لازم جهت قطع جریان خطا توسط کلید تا زمانی که جریان خطا توسط کلید قطع نشده است، این جریان از رله پشتیبان عبور می نماید. بدین دلیل این زمان باید به زمان عملکرد رله اصلی اضافه گردد. این زمان بستگی به نوع کلید و سرعت عملکرد آن دارد و بطور متوسط 100 میلی ثانیه در نظر گرفته می شود مگر این که اطلاع دقیقی از زمان عملکرد کلید در دست باشد.

ب) زمان مربوط به اضافه مسافت^۱ رله پشتیبان بعد از قطع جریان خطا، جریان عبوری از رله پشتیبان تا جریان بار آن که کمتر از جریان پس گرد رله میباشد کاهش می یابد ولی با این عمل اگر رله پشتیبان از نوع الکترومغناطیسی باشد به علت انرژی جنبشی، قسمت گردان آن از حرکت نمی ایستد و مسافت دیگری را به طرف جلوطی مینماید. زمانیکه در هنگام عبور جریان خطا قسمت گردان رله می تواند اضافه مسافت مزبور را طی نماید باید در هماهنگی رله ها منظور گردد. در رله های استاتیکی نیز خازنها و سلفهای دارای انرژی ذخیره شده بوده و عمل فوق رالجام می دهند. البته باطرابی، این پدیده در رله کاهش داده میشود. ولی در هر حال حدود 5 میلی ثانیه برای این منظور در هماهنگی رله ها در نظر گرفته میشود.

ج) خطاهای این خطاهای شامل خطاهای رله ها، ترانسفورماتورهای جریان و محاسبات جریانهای اتصال کوتاه می شود. رله های اصلی و پشتیبان هر دو می توانند سریعتر و یا کندتر از زمان تنظیمی عمل نموده و بدین ترتیب از نظر زمان عملکرد، دارای خطاهای مثبت یا منفی باشند. اینگونه خطاهای رله های جریان عبوری از رله بستگی دارد. برای جریانهای بیشتر از 4 برابر جریان تنظیمی خطای رله به تدریج کاهش می یابد.

بطور کلی با توجه به کلاس رله در صدی از زمان عملکرد رله را بعنوان زمان خطای رله در نظر می گیرند. این خطای رله های مختلف متفاوت بوده و در هر مورد باید به استاندارد مربوطه مراجعه شود. در مورد رله های جریان زیاد کاهشی خطای زمان را حدود $7/5$ درصد در نظر می گیرند و چون جهت اطمینان خطای رله های اصلی و پشتیبان را در خلاف جهت یکدیگر فرض مینمایند، خطای کلی را حدود 15 درصد می گیرند. به این مقدار 10 درصد نیز جهت در نظر گرفتن خطای ناشی از تمام ترانسفورماتورهای جریان و سایر خطاهای اضافه می گردد که در نتیجه زمان کل خطای برای رله های کاهشی برابر 25 درصد و $t^2/25$ میشود که t زمان عملکرد رله نزدیک محل خطا است.

^۱ Overshoot or overtravel

د) فاصله ایمنی^۲ جهت اطمینان از عدم عملکرد رله پشتیبان (حاشیه اطمینان) برای این که رله ها در هر شرایطی انتخابگری خود را حفظ نمایند، به سه زمان فوق یک فاصله ایمنی حدود ۱۰۰ میلی ثانیه اضافه میگردد.

برای به دست آوردن فاصله زمانی لازم جهت هماهنگی دورله (*C.T.I.*) باید چهار زمان فوق را با هم جمع نماییم بدین ترتیب مقدار (*C.T.I.*) برای هماهنگی رله های با مشخصه کاهشی از رابطه

$$C.T.I. = 0.25t + 0.1 + \%5 + 0.1 = 0.25t + 0.25 \quad (1-1)$$

به دست می آید. در رابطه فوق t زمان عملکرد رله اصلی بر حسب ثانیه میباشد.

در گذشته و حال در بسیاری از موارد با انتخاب یک زمان ثابت رله ها راه هماهنگ نموده اند. این زمان را در گذشته برابر ۵/۰ ثانیه در نظر میگرفتند و اکنون به علت سریعتر شدن کلیدها و کاهش زمان مربوط به اضافه مسافت رله برابر ۴/۰ ثانیه در نظر میگیرند. کاهش این زمان به هر حال در بهترین شرایط ممکن نباید کمتر از ۳/۰ ثانیه باشد. در بعضی مراجع زمان ثابت ۱۵/۰ برای مجموع کل خطاهای در نظر گرفته می شود [۵]. در این صورت فاصله زمانی بصورت

زیر ب دست می آید

$$C.T.I. = 0.1 + 0.05 + 0.15 + 0.1 = 0.4 \quad (2-1)$$

---

^۱ Safety margin

دانشجویان محترم:

جهت دسترسی به متن کامل پایان نامه‌ها به کتابخانه دانشکده مهندسی و یا آزمایشگاه پژوهش گروه برق مراجعه فرمایید.

فصل ٥

نتیجه گیری و پیشنهاد

نتیجه گیری

این پژوهش شامل دو قسمت است در قسمت اول هدف ما تعیین یک الگوریتم هماهنگی جامع برای هماهنگی رله های اضافه جریان است که مشکلات روشهای هماهنگی قبل رانداشته باشد تا بتوان از آن برای هماهنگی حفاظت شبکه توزیع نیز استفاده کرد. از بین روشهای هماهنگی مختلفی که برای هماهنگی رله های جریان زیاد ارائه شده است، روش الگوریتم ژنتیک به دلیل سادگی و انعطاف پذیری آن برای حل مشکلات مختلف هماهنگی انتخاب شد. در مرجع [۳۳] برای هماهنگی رله های جریان زیاد با استفاده از الگوریتم ژنتیک مشکل عدم هماهنگی و گسسته یا پیوسته بودن TSM حل شد برای کاهش بیشتر ناهمانگی ها و کاهش زمان عملکرد رله راه حلی در این پژوهش پیشنهاد شد. در نهایت روش هماهنگی جدیدی بدست آمد که دارای خصوصیات زیر می باشد

- سادگی و وابسته نبودن روش حل به توپولوژی شبکه
- بهینه بودن جوابهای هماهنگی
- امکان وارد کردن هر دو تنظیم زمانی و جریانی بطور همزمان در الگوریتم هماهنگی (مرجع [۳۳])
- حل مسئله هماهنگی با در نظر گرفتن مدل های خطی و غیر خطی برای رله ها
- در نظر گرفتن TSM گسسته و پیوسته (مرجع [۳۳])
- در نظر گرفتن نوع منحنی رله ها به عنوان مجھول مسئله
- عدم وابستگی جوابهای حدس اولیه و امکان حل مسائل دارای چند نقطه مینیمموم
- امکان اضافه کردن پارامترهای دیگر شبکه به الگوریتم هماهنگی

در این جاین قواعد به صورت قیود مسئله بهینه سازی در آمده و به تابع هدف اضافه شده است. برای محاسبه مقدار تابع هدف از شش جفت جریان اتصال کوتاه استفاده شده است تا علاوه بر هماهنگی برای تمام خطاهای احتمالی، قطع و وصل احتمالی خطوط نیز در نظر گرفته شود. برنامه کامپیوتری این الگوریتم در محیط نرم افزار MATLAB نوشته شده است این برنامه دارای دو قسمت می باشد در قسمت اول برنامه اطلاعات شبکه از ورودی خوانده شده و جریانهای اتصال کوتاه لازم برای قسمت دوم برنامه که حل مسئله به روش الگوریتم زنتیک می باشد فراهم می کند. در قسمت دوم الگوریتم زنتیک با استفاده از تابع هدف برای ارزیابی با انجام مراحل مختلف انتخاب، تولید مثل وجهش جوابهای بهینه را پیدامی کند این الگوریتم بر روی یک شبکه نمونه پیداشده و نتایج آن بررسی شده است در شبکه نمونه که یک شبکه حلقوی می باشد نتایج روش هماهنگی جدید باروشهای قبلی مرجع [۳۳] مقایسه شده و عملکرد روش پیشنهادی بررسی می گردد

پیشنهاد برای انجام کارهای آینده

روش هماهنگی و برنامه هماهنگی جریان زیاد که در این پژوهه انجام شده دارای قابلیتهای زیادی می باشد و محدودیتهای روشهای قبلی را ندارد لذا می توان از آن برای کارهای آینده استفاده کرد. موارد زیر برای کارهای آینده پیشنهاد می شود

۱- تشخیص ناهمانگی های ذاتی در شبکه منظور از ناهمانگی ذاتی، ناهمانگی است که به خاطر تپولوزی شبکه به وجود می آید و به روش حل بستگی ندارد. برای از بین بردن این ناهمانگی یا باید تغییراتی در آرایش تجهیزات حفاظتی شبکه داده شود و یا اینکه از یک یا چند قید ناهمانگی صرف نظر گردد. این ناهمانگی ها در همه روشهای هماهنگی باعث به جواب نرسیدن الگوریتم هماهنگی می گردد. اگر این ناهمانگی در حین اجرای الگوریتم یا قبل از آن تشخیص داده شود می توان آنها را حذف کرد. الگوریتم زنتیک برای این کارمی تواند مورد استفاده قرار گیرد

۲- در نظر گرفتن پارامترهای دیگر شبکه در الگوریتم هماهنگی روش استفاده شده در این پژوهه به خاطر استفاده از الگوریتم زنتیک این قابلیت را دارد که پارامترها و محدودیتهای دیگر شبکه رانیز مد نظر قرار دهد پارامترهایی مانند حد حرارتی، حد پایداری و شاخصهای قابلیت اطمینان که در هماهنگی تجهیزات حفاظتی نقش دارند به راحتی می توانند به تابع هدف این برنامه اضافه شوند.

۳- برنامه اتصال کوتاه مورد استفاده در این پروژه به جهت این که هماهنگی با استفاده از شش جفت جریان انجام گرفته بسیار ساده می باشد. اگر بتوان برنامه اتصال کوتاهی تهیه کرد که اتصال کوتاه های دیگر مخصوصاً اتصال کوتاه تک فازیه زمین که مقدار می نیموم اتصال کوتاه رامی دهد بدست آورده برنامه کامل تر خواهد شد.

۴- با توجه به اینکه مدل مورد استفاده در این پروژه مدل وارینگتون می باشد و این مدل دقیقی برای تقریب نمی باشد می توان از مدل های دیگر منحنی نیز استفاده کرد.

همچنین شبیه سازی حالات گذاری جریان اتصال کوتاه حین خطامی تواند به برنامه هماهنگی جهت دست یافتن به هماهنگی واقعی تر کمک کند. البته این کار با استفاده از برنامه های اتصال کوتاه دیگر وارد کردن مقادیر اتصال کوتاه در ورودی برنامه هماهنگی نیز ممکن می باشد.

- [1]. Matthew St. John and Albert0 Borgriino, "Coordinating Overcurrent Protection Devices", *IEEE Computer Applications in Power*, July 1996.
- [2]. W.J.Ruschel, A.Wayne Ashley, "Coordination of Relays, Reclosers, and Sectionalizing Fuses for Overhead Lines in the Oil Patch", *IEEE Transactions on industry applications*, Volume 25, no.6, november 1989.
- (3)حسین عسکریان ابیانه، مهدی طالشیان جلودار، حفاظت ورله‌ها، انتشارات امیرکبیر، چاپ سوم، ۱۳۸۴.
- [4]. "Applied Protective Relaying", Westinghouse Electric Corporation, Relay Instruments Division coral Springs, florida 33065, Chapter 10, copyright 1982
- [5]. Anthony J. Pansini, "Electrical Distribution Engineering", McGraw-Hill, 1989.
- [6]. Dinesh Birla, Rudra Prakash Maheshwari, Hari Om Gupta, "Time-Overcurrent Relay Coordination: A Review", *International Journal of Emerging Electric Power Systems*, Volume 2, Issue 2, 2005.
- [7]. Schultz D. E. and Waters S. S., "Computer-Aided Protective Device Coordination-A Case Study", *IEEE Transactions on Power Apparatus and Systems*, Vol. PAS-103, No.-11, pp. 3296-3301, November 1984.
- [8]. Damborg M. J., Ramaswami R., Venkata S. S. and Postforoosh J. M., "Computer Aided Transmission Protection System Design, Part-I-Algorithms", *IEEE Transactions on Power Apparatus and Systems*, Vol. PAS-103, No.-1, pp. 51-59, January 1984.
- [9]. Dwarakanath M. H. and Nowitz L., "An Application of Linear GraphTheory for Coordination of Directional Overcurrent Relays", *Electric Power Problems-The Mathematical Challenge*, SIAM Meeting, Seattle, WA, pp. 104-114, March 1980.
- [10]. V.V. Bapesara and K.S. Rao, " Computer Aided Coordination of Directional Relays: Determination of Break Point", *IEEE Trans. on Power Delivery*, Vol. 3, No. 2, pp.545-548, April. 1988.
- [11]. L. Jenkins, H.P. Khincha, S. Shivakumar and P.K. Dash, " An Application of Functional Dependencies to the Analysis of Protection Schemes", *IEEE Trans. on Power Delivery*, Vol. 7, No. 1, pp.77-83, July. 1992.
- [12]. V.C. Prasad, K.S. Prakasa Rao, A. Subba Rao, " Coordination of Directional relays without generating all circuit", *IEEE Trans. On Power Delivery*, Vol. 6, No. 2, pp. 584-590, April. 1991.
- [13]. K. Kawahara, H. sasaki and H. Sugihara, " An Application of Rule Based System to the Coordination of Directional Overcurrent Relays", *Development in Power System Protection*, IEE Conference, No. 434, pp. 58-61, March 1997.

[14]. A. R. Abdelaziz and A. Hzawawi, "A New Computer-Based Relaying Technique for Power System Protection", *Power Engineering Society Winter Meeting*, Vol. 2, pp. 684-686, IEEE 2001.

[15]. Ramaswami R. and Mc-Guire P. F., "Integrated Coordination and Short Circuit Analysis for System Protection", *IEEE Transactions on Power Delivery*, Vol.-7, No.-3, pp. 1112-1119, July 1992.

[16] Ramaswami R., Damborg M. J. and Venkata S. S., "Coordination of Directional Overcurrent Relays in Transmission Systems - A Subsystem Approach", *IEEE Transactions on Power Delivery*, Vol.-5, No.-1, pp. 64-71, January 1990.

[17]. A.Urdaneta, R.Nadira, I.Jimenez, "Optimal Coordination of Directional Over current Relays in Interconnected Power Systems", *IEEE Transaction on Power Delivery*, vol.3, no.3, July 1988.

[18]. Braga A. S. and Saraiva J. T., "Co-ordination of Directional Overcurrent Relays in Meshed Networks using Simplex Method", *Proceedings, IEEE MELECON Conference*, Vol.-3, pp. 1535-1538, 1996.

[19]. D. Bertsimas and J. N. Tsitsiklis, "Introduction to Linear Optimization", Althena scientific, Belmont, Massachusetts, first edition, 1997.

[20]. Abyaneh H. A. and Keyhani R., "Optimal Coordination of Overcurrent Relays in Power System by Dual Simplex Method", *Proceedings, AUPEC Conference*, Perth, Australia, Vol.-3, pp. 440-445, 1995.

[21]. Abyaneh H. A., Al-Dabbagh M., Karegar H. K., Sadeghi S. H. H. and Khan R. A. H., "A New Optimal Approach for Coordination of Overcurrent Relays in Interconnected Power Systems", *IEEE Transactions on Power Delivery*, Vol.-18, No.-2, pp. 430-435, April 2003.

[22]. So C. W., Li K. K., Lai K. T. and Fung K. Y., "Application of Genetic Algorithm for Overcurrent Relay Coordination," *IEE Proceedings, 6th International Conference, Developments in Power System Protection*, Nottingham, U.K, pp. 66-69, March 1997.

[23]. So C. W. and Li K. K., "Intelligent Method For Protection Coordination", *IEEE International Conference Of Electric Utility Deregulation Restructuring and Power Technology*, Hong Kong, Apr 2004.

[24]. David E. Golldberg, "Genetic Algorithms in Search, Optimization and Machine Learning ,Addison-Wesly Pub.1989.

[25] A.J URDANETA, R.NADIRA and L.G. Perez, "optimal coordination of Directional overcurrent relays in Interconnected power systems," IEEE Trans.power Deliv.vol.3 pp.90-3911,1988.

[26] A.J URDANETA, H . Restrepo, S. Marquez and J. Sanchez , "coordination of directional overcurrent Relay timing using linear programming " IEEE Trans.power deliver.vol.1 , pp. 122-129,1996.

[27] B. Chattpadhyay ,M .S. Sachdev And T.S. Sidhu, " An online relay Coordination algorithm for adaPtive protection using linear pr Ogramming technique , "IEEE Tr Ans . powerDeliv.Vol.11,pp.165-173,1996.

[28] A.J URDANETA , L.G Perez and H. Restrepo , "optimal coordination of directional network topology , " IEEE overcurrent relays considering dynamic changes in the Trans.Powerdeliv.vol.12,pp.1458-14641997.

[29] H.Zeineldin, E. EL-Saadany and M. Salama, "A novel problem formulation for directional overcurrent relay coordination, "IEEE LESCOPE Conference ,vol. 1 ,pp .48-52, July2004.

[30] C.W. So and K.K. Li," Overcurrent relay coordination by evolutionary programming , " Electric power Systems Research , vol.53,pp.83-90

[31]. So C. W. and Li K. K., "Time Coordination Method for Power System Protection by Evolutionary Algorithm", IEEE Transactions on Industry Applications, Vol.-36, No.-5, pp. 1235-1240, September-October 2000.

[32]. So C. W., Li K. K., Lai K. T. and Fung K. Y., "Application of Genetic Algorithm for Overcurrent Relay Coordination," IEE Proceedings, 6th International Conference, Developments in Power System Protection, Nottingham, U.K, pp. 66–69, March 1997.

[33] پایان نامه آقای محمدی ، دانشگاه امیر کبیر